

เรื่องที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลการใช้ถุงत्वงเลือดของเจ้าหน้าที่ห้องคลอด กรณีศึกษา 8 โรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 3 โดย นางบุษรา ใจแสน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้ถุงत्वงเลือดในผู้รับบริการคลอดของแพทย์ พยาบาลที่นำถุงत्वงเลือดไปใช้ และหาความชุกของอัตราการตกเลือดและอัตราการตายมารดาหลังคลอดจากภาวะการตกเลือด ในโรงพยาบาลนาร่องในเขตสุขภาพที่ 3 รูปแบบการศึกษาคือวิจัยเชิงพรรณนา (cross-sectional descriptive research) เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินการปฏิบัติงานการใช้ถุงत्वงเลือดขณะทำคลอด และแบบรายงานอัตราการตกเลือดและอัตราการตายมารดาหลังคลอดจากภาวะการตกเลือด ศึกษาข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มสูติแพทย์ พยาบาลห้องคลอด จำนวน 49 ราย ใน 8 โรงพยาบาลนาร่องในเขตสุขภาพที่ 3 ที่ใช้ถุงत्वงเลือดของศูนย์อนามัยที่ 3 ศึกษาระหว่าง มกราคม – เมษายน 2561

ผลการศึกษาโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 3 ที่นำถุงत्वงเลือดไปใช้ จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 37.5 จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดชัยนาทจังหวัดละ 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.0 ส่วนจังหวัดนครสวรรค์ มีเพียง 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.5 โดยเป็นโรงพยาบาลชุมชนทุกโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยสูติแพทย์ 2 ราย และพยาบาลห้องคลอด 46 ราย ด้านประสบการณ์การทำงาน มีค่าเฉลี่ย 12.3 ± 9.3 ปี โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 ผู้ใช้งานถุงत्वงเลือดมีความพึงพอใจระดับมากในทั้ง 6 ประเด็น เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ประเด็นถุงत्वงเลือดทำให้มีความไวต่อการดูแลรักษา ก่อนเกิดอันตราย มีผู้ใช้บริการมีระดับพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 69.4 รองลงมา คือ ประเด็นรูปแบบของถุงत्वงเลือด ประเด็นขนาดถุงत्वงเลือดพอดีกับการใช้งาน ประเด็นความพึงพอใจโดยรวมต่อการใช้ถุงत्वงเลือด ประเด็นความง่าย สะดวกในการใช้งาน และประเด็นถุงत्वงเลือด ลดการเปื้อนเลือดจากผู้ป่วยผู้ทำคลอด คิดเป็นร้อยละ 53.1, 51.0, 51.0, 49.0, และ 40.8 ตามลำดับ สำหรับการประเมินการใช้ถุงत्वงเลือด พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ร้อยละ 100 (4 ประเด็น ใน 7 ประเด็นคำถาม) ได้แก่ ปฏิบัติตามขั้นตอนคลอดครบถ้วน ขั้นตอนสอดถุงไว้ได้ทันผู้คลอดโดยให้ช่องที่สวมมืออยู่ในตำแหน่งพอดีกับปลายเตียง ขั้นตอนกางปากถุงออกเพื่อรองรับเลือด ขั้นตอนสังเกตปริมาณเลือดในถุงत्वงเลือดจากมาตรวัดขณะเย็บแผล ส่วนประเด็นขั้นตอนการปฏิบัติขั้นตอนการใส่ถุงत्वงเลือดหลังจากทำคลอดทารกและก่อนตัดสายสะดือ ขั้นตอนพบเลือดที่ออกจากช่องคลอดไหลลงถุงत्वงเลือดทั้งหมด และขั้นตอนประเมินปริมาณเลือดที่วัดได้เป็นค่าของเลือดผู้ป่วย ไม่มีน้ำคร่ำ/น้ำยาปน คิดเป็นร้อยละ 93.9, 90.9, และ 72.7 ตามลำดับ ข้อมูลระหว่าง ปี 2560-2561 พบความชุกของชุกของอัตราการตกเลือดน้อยกว่าร้อยละ 5 (ร้อยละ 0.63 – ร้อยละ 3.62) และไม่มีอุบัติการณ์มารดาตายจากตกเลือดหลังคลอด จำนวน 7 แห่ง อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่น่าสนใจ พบว่าโรงพยาบาล 1 แห่ง มีร้อยละการตกเลือดหลังคลอด สูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 6.06) ซึ่งสามารถให้การรักษาพยาบาลโดยที่ไม่เกิดความเสี่ยงหรืออุบัติการณ์มารดาตายจากการตกเลือดหลังคลอด